

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (survey of exploratory study) ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) หรือการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์จากเนื้อเรื่องโดยการหาคำร้อยละของความถี่ของเนื้อหาด้านจริยธรรม จากพระคริสตธรรมคัมภีร์ 5 เล่ม คือ โยบ สดุดี สุภาษิต ปัญญาจารย์ และเพลงซาโลมอน จากประเด็นวิเคราะห์ 26 ประเด็นหลัก โดยแบ่งจริยธรรมออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ จริยธรรมส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ความเมตตากรุณา ความกตัญญูทดแทน ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความมีวาจาสัตย์ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสุภาพอ่อนน้อม ความไม่โลภ การไม่ลักทรัพย์ ความเคารพเชื่อฟังคำสอน ความบริสุทธิ์ ความจริงใจ ความรอบคอบ การประหยัด-อดออม การรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และจริยธรรมต่อสังคม ประกอบด้วย ความสามัคคี ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค ความมีระเบียบวินัย ความกล้าหาญ ความมีน้ำใจและความเอื้อเฟื้อ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การให้อภัย และการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. วิเคราะห์เนื้อหาหลักจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา
2. ศึกษาความสอดคล้องของจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา กับคุณธรรม 30 ประการที่กรมศาสนากำหนด

สำหรับการวิเคราะห์นั้นได้อิงพื้นฐานความรู้จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลลงในแบบวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

วิธีการทางสถิติหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรม สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาจริยธรรมตามประเด็นวิเคราะห์ 26 หัวข้อ ปรากฏเนื้อหาด้านจริยธรรมในปริมาณความถี่ที่แตกต่างกัน จริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความยุติธรรม (ร้อยละ 15.54) ซึ่งเป็นจริยธรรมต่อสังคมที่มุ่งเน้นให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อสังคม รองลงมาคือ ความมีวาจาสัตย์ (ร้อยละ 15.14) เป็นจริยธรรมส่วนบุคคลที่มุ่งส่งเสริมความดีที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล ส่วนเนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ การประหยัด คอคม และความมีมนุษยสัมพันธ์ (ร้อยละ 0.20) หนังสือที่ปรากฏเนื้อหาจริยธรรมมากที่สุดคือ หนังสือสุภาษิต (ร้อยละ 46.72) รองลงมาคือ หนังสือสวดดี (ร้อยละ 39.76) หนังสือโยบ (ร้อยละ 8.48) หนังสือปัญญาจารย์ (ร้อยละ 4.94) และหนังสือเพลง-ซาโลมอน (ร้อยละ 0.10) ตามลำดับ

จริยธรรมส่วนบุคคล ซึ่งเป็นจริยธรรมที่มุ่งเสริมสร้างความดีที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และจริยธรรมต่อสังคมที่มุ่งเสริมสร้างให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสังคมนั้น พบว่า จริยธรรมส่วนบุคคลที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความมีวาจาสัตย์ (ร้อยละ 15.14) รองลงมาคือ ความเคารพเชื่อฟังคำสอน (ร้อยละ 10.39) ส่วนจริยธรรมส่วนบุคคลที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ การประหยัดคอคม (ร้อยละ 0.20)

จริยธรรมต่อสังคมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความยุติธรรม (ร้อยละ 15.54) รองลงมาคือ ความกล้าหาญ (ร้อยละ 2.82) และเนื้อหาจริยธรรมต่อสังคมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ความมีมนุษยสัมพันธ์ (ร้อยละ 0.20)

จริยธรรมที่ปรากฏตามประเด็นวิเคราะห์ ในหนังสือโยบพบว่า เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความยุติธรรม (ร้อยละ 29.77) ความรอบคอบ (ร้อยละ 13.09) และความบริสุทธิ์ (ร้อยละ 11.90) เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏน้อยคือ ความไม่โลภ ความสามัคคี และความเสมอภาค (ร้อยละ 1.19) ส่วนเนื้อหาจริยธรรมที่ไม่ปรากฏเลยคือ

ความกตัญญูทเวที ความขยันหมั่นเพียร การไม่ลักทรัพย์ ความจริงใจ การประหยัด-
อดออม การรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความรับผิดชอบ ความมี
ระเบียบวินัย ความกล้าหาญ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการให้อภัย

หนังสือสถิติพบว่า เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความยุติธรรม
(ร้อยละ 16.50) ความเมตตากรุณา (ร้อยละ 15.99) ความซื่อสัตย์สุจริต (ร้อยละ 14.72)
เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ความไม่โลภ และความเสมอภาค (ร้อยละ 0.25)
ส่วนเนื้อหาจริยธรรมที่ไม่ปรากฏเลยคือ ความกตัญญู ความขยันหมั่นเพียร การไม่
ลักทรัพย์ การประหยัดอดออม ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความมีมนุษย-
สัมพันธ์ และการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น

หนังสือสุภาษิตพบว่า เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความมีวาจา-
สัตย์ (ร้อยละ 23.54) ความยุติธรรม (ร้อยละ 12.74) และความเคารพเชื่อฟังคำสอน
(ร้อยละ 12.31) ตามลำดับ เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ความรับผิดชอบ
(ร้อยละ 0.22) ส่วนเนื้อหาจริยธรรมที่ไม่ปรากฏเลยคือ ความสามัคคี

หนังสือปัญญาจารย์พบว่า เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความ-
เคารพเชื่อฟังคำสอน (ร้อยละ 26.53) ความมีวาจาสัตย์ (ร้อยละ 20.40) เนื้อหาจริยธรรม
ที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความบริสุทธิ์ (ร้อยละ 2.04) ส่วนเนื้อหา
จริยธรรมที่ไม่ปรากฏเลยคือ ความเมตตากรุณา ความกตัญญูทเวที ความขยันหมั่นเพียร
ความสุภาพอ่อนน้อม การไม่ลักทรัพย์ ความจริงใจ การประหยัดอดออม การรู้จักคิด
อย่างมีเหตุผล ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความมีระเบียบวินัย ความกล้าหาญ ความมี
น้ำใจและความเอื้อเฟื้อ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การให้อภัย และการไม่ละเมิดของรักของ
ผู้อื่น

หนังสือเพลงชาโลมอน เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏมีเพียงด้านเดียวคือ
ความบริสุทธิ์ (ร้อยละ 100.00)

2. เนื้อหาจริยธรรมนอกเหนือจากประเด็นวิเคราะห์ ที่ปรากฏในพระคริสต-
ธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา สรุปได้ดังนี้

เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏนอกเหนือจากประเด็นวิเคราะห์ จริยธรรม
ที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความชอบธรรม (ร้อยละ 48.60) รองลงมาคือ การใช้ปัญญา

และวิจารณ์ญาณ (ร้อยละ 35.75) และการสำนึกผิด (ร้อยละ 6.83)

3. ความสอดคล้องของเนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา กับคุณธรรม 30 ประการ ที่กรมศาสนากำหนด พบว่ามีหัวข้อจริยธรรมที่สอดคล้องกันจำนวนทั้งหมด 22 ข้อ จริยธรรมที่สอดคล้องกันมากคือ การไม่โลภและไม่ขโมย การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อวดพรสวรรค์ ไม่ยุ่งให้เกิดการแตกแยก การมีสัจจะและความจริงใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความอดทนอดกลั้น ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความสามัคคี ความเสียสละ (ร้อยละ 7.02) จริยธรรมที่มีความสอดคล้องกับคุณธรรม 30 ประการ ที่กรมศาสนากำหนดน้อยที่สุดคือ การไม่ลองสิ่งเสพติดให้โทษ ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูทดแทน ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา มารยาทและวินัยส่วนบุคคลในการกิน การนอน การขับถ่าย การแต่งกายและสังคมระหว่างเพศ (ร้อยละ 1.75) ส่วนจริยธรรมที่ไม่สอดคล้องกับคุณธรรม 30 ประการ ที่กรมศาสนากำหนดคือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว การทำใจให้สงบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน การยอมรับความเปลี่ยนแปลง มารยาทในการแสดงความเคารพ การขออภัย การแสดงความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามประเพณีนิยม และการแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติตามจริยธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา สามารถนำมาสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏพบว่า หนังสือที่มีเนื้อหาจริยธรรมปรากฏมากที่สุดคือ หนังสือสุภาษิต รองลงมาคือ หนังสือสดุดี หนังสือโยบ หนังสือปัญญาจารย์ และ

หนังสือเพลงชาโลมอนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือสุภาษิตมีจุดประสงค์ในการเขียนขึ้นเพื่อให้คำแนะนำ คำเตือนสติ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตทั้งในชีวิตส่วนตัวและการสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม จึงมีเนื้อหาจริยธรรมมากกว่าเล่มอื่น ๆ และการวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมยังพบอีกว่า เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏส่วนใหญ่เป็นจริยธรรมส่วนบุคคล ทั้งนี้อาจเพราะผู้เขียนมุ่งหวังให้บุคคลในสังคมมีพฤติกรรมที่ดีเกิดขึ้นในตัวบุคคลก่อน พฤติกรรมที่ดีงามต่าง ๆ นั้นจะส่งผลต่อส่วนรวมด้วย

เนื้อหาจริยธรรมตามประเด็นวิเคราะห์ 26 หัวข้อ พบว่า จริยธรรมที่ปรากฏมากคือ ความยุติธรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูพิน ธินลาด (2540) ที่พบว่า เนื้อหาจริยธรรมตามประเด็นวิเคราะห์ที่พบมากคือ เนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ งานวิจัยของ ระพีพร นาสมหมาย (2543) ที่พบว่า จริยธรรมที่พบมากที่สุดคือ ความคิดพิจารณา ไตร่ตรอง งานวิจัยของ วรรณรัชต์ ทองสวัสดิ์ (2549) ที่พบว่า เนื้อหาจริยธรรม ที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความมีน้ำใจ งานวิจัยของ ดวงเดือน ดันตระกุล (2550) ที่พบว่า จริยธรรมเฉพาะตนที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความเมตตากรุณา ส่วนจริยธรรมต่อสังคม ที่พบมากที่สุดคือ ความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเนื่องจากประเภทของวรรณกรรมที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์มีความแตกต่างกัน ในด้านผู้เขียน กลุ่มเป้าหมายในการอ่านวรรณกรรม ช่วงเวลาในการเขียน และนอกจากนั้นพระคริสตธรรมคัมภีร์ไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง วยใดวยหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น แต่เขียนขึ้นเพื่อคนทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกสังคม จึงมีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหาของจริยธรรมที่ต้องการเน้นหรือปลูกฝังจริยธรรมกับกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ และอาจเป็นเพราะความยุติธรรมเป็นแก่นของจริยธรรมด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ ซึ่งจริยธรรมอื่น ๆ นั้นเป็นเพียงแง่ต่าง ๆ ของความยุติธรรม ผู้มีความยุติธรรมสูงย่อมเพียบพร้อมด้วยจริยธรรมด้านอื่น ๆ นอกจากนั้นผู้เขียนอาจต้องการเน้นให้เห็นถึงความยุติธรรมของพระเจ้าที่มีต่อประชากรของพระองค์ เพราะความยุติธรรมเป็นพระลักษณะหนึ่งของพระเจ้า และพระองค์ต้องการให้ประชากรของพระองค์สำแดงความยุติธรรมกับคนอื่น ๆ ด้วย ความยุติธรรมยังเป็นตัวกำหนดทิศทางของสังคม การที่สังคมจะมีความสุขหรือความวุ่นวายส่วนหนึ่งเป็นผลจากความยุติธรรมในสังคม เมื่อปราศจากความยุติธรรมสิ่งต่าง ๆ ก็ดำเนินไปอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม สังคมของเราทุกวันนี้เต็มไปด้วยความอยุติธรรม

บางคนพยายามต่อสู้อย่างหนักเพื่อจะเรียกร้องความยุติธรรมกลับคืนมา แม้กระทั่งต้องแลกด้วยชีวิตก็ตาม ความยุติธรรมเป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่จะต้องสร้างขึ้น เพราะเหตุแห่งความลำเอียงหรือความไม่ยุติธรรมนี้เองทำให้หลาย ๆ ครั้งมนุษย์ดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดและล้มเหลว เป็นเหตุให้เกิดการทำลายตนเองและผู้อื่นอย่างไม่คาดคิด ความไม่ยุติธรรมนี้เกิดขึ้นได้ในแทบทุกระดับของสังคม

จริยธรรมที่ปรากฏตามประเด็นวิเคราะห์รองลงมาคือ ความมีวาจาสัตย์ ความมีวาจาสัตย์ถือว่าเป็นจริยธรรมที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของมนุษย์ที่จะต้องมีและถือรักษาไว้ เพราะวิธีการพูดเป็นเครื่องบ่งชี้ที่ค่อนข้างหนึ่งถึงอุปนิสัยของแต่ละบุคคล มนุษย์ใช้ลิ้นในการพูดคุยทั้งเพื่อการเสริมสร้าง และการพูดเพื่อการทำลาย ดังนั้นก่อนที่จะพูดควรคำนึงถึงผลดี ผลเสียที่จะตามมาจากคำพูดของตน พระคัมภีร์กล่าวว่า ลิ้นเป็นเหมือนหางเสือเล็ก ๆ ที่สามารถกำหนดทิศทางของเรือลำมหึมาได้ แม้ในยามที่ลมพายุพัดกระหน่ำ ลิ้นสามารถกล่าวคำสรรเสริญ และลิ้นอันเดียวกันนี้สามารถกล่าวคำแช่งด่าใคร ๆ ได้ ลิ้นแม้จะเป็นอวัยวะเล็ก ๆ ในร่างกาย แต่ส่งผลกระทบที่กว้างใหญ่ไพศาล ดังข้อความว่า “จงดูเถิด ไฟนิตเดียวอาจเผาป่าใหญ่ให้ไหม้ได้หนอ” ยากอบ 3: 5 ดังนั้นผู้เขียนอาจเล็งเห็นความสำคัญของการใช้คำพูดจึงได้กำชับ และแนะนำการใช้คำพูดให้ถูกต้องเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และในความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

จริยธรรมที่ปรากฏตามประเด็นวิเคราะห์น้อยคือ การประหยัคอดออม และความมีมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประหยัคอดออมไม่ได้ส่งผลกระทบในภาพรวมเท่ากับจริยธรรมด้านอื่น ๆ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลนั้นหรือครอบครัวนั้น ๆ มากกว่า ส่วนความมีมนุษยสัมพันธ์อาจเป็นเพราะว่าคนในสมัยนั้นมีจำนวนไม่มากนัก การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นส่วนมากจะเป็นในลักษณะการใช้ชีวิตร่วมกันในหมู่เครือญาติ ในหมู่บ้านหรือในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ จึงไม่ได้เน้นถึงการมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมากนัก แต่ในสังคมปัจจุบันความมีมนุษยสัมพันธ์ถือว่ามีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่บุคคลจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและราบรื่น ดังนั้นบุคคลที่ขาดมนุษยสัมพันธ์จึงต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงตัวเองเพื่อความสุขแห่งชีวิตตนทั้งในด้านครอบครัว อาชีพการงาน ตลอดจนการอยู่ร่วมกัน

ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณรัชต์ ทองสวัสดิ์ (2549) ที่พบว่าเนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏน้อยคือ ความเสมอภาค และความมีมนุษยสัมพันธ์

• นอกจากจริยธรรมที่กำหนดไว้เป็นกรอบในการศึกษาแล้ว ยังพบจริยธรรมด้านอื่น ๆ ที่สำรวจพบคือ การสำนึกผิด ความชอบธรรม การใช้ปัญญาและวิจารณ์ญาณ การไม่ดูหมิ่นผู้อื่น การรู้จักบังคับตน การรู้จักประมาณตน การสำนึกผิด ความจงรักภักดี การมีสามัญสำนึกที่ดี การไม่ลองสิ่งเสพติด การรู้จักกาลเทศะ ความเพียรพยายาม และความพอเพียง เป็นต้น ซึ่งจริยธรรมเหล่านี้ถือว่าเป็นจริยธรรมที่มีความสำคัญเช่นกัน เพราะถ้าจริยธรรมเหล่านี้ปรากฏอยู่ในตัวบุคคลใด หรือสังคมใด ย่อมนำความสุข ความเจริญมาสู่คนนั้นหรือสังคมนั้น ๆ

2. ความสอดคล้องของจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา กับคุณธรรม 30 ประการ ที่กรมศาสนากำหนดมากที่สุดคือ การไม่โลภและไม่ขโมย การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพราง-ความผิด ไม่ยุ่งให้เกิดการแตกแยก การมีสัจจะและความจริงใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความอดทนอดกลั้น ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความสามัคคีและความเสียสละ รองลงมาคือ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ และจริยธรรมที่สอดคล้องน้อยที่สุดคือ การไม่ลองสิ่งเสพติดให้โทษ ควบแน่นเพียร ความกตัญญูกตเวที ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา มารยาทและวินัยส่วนบุคคล ในการกิน การนอน การขับถ่าย การแต่งกายและสังคมระหว่างเพศ จริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา กับคุณธรรม 30 ประการที่กรมศาสนากำหนด โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พระคริสตธรรมคัมภีร์มีความเป็นสากล ไม่ว่าจะอยู่ในยุคใด สมัยใด ศาสนาใด หรือแม้กระทั่งในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จริยธรรมในพระคริสตธรรมคัมภีร์ยังสามารถนำไปใช้เป็นปทัสถานให้กับคนในสังคมหรือประเทศนั้น ๆ ได้

ส่วนจริยธรรมที่ไม่สอดคล้องกับคุณธรรม 30 ประการ ที่กรมศาสนากำหนดคือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์ ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว การทำให้ใจให้สงบมีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน การยอมรับความเปลี่ยนแปลง มารยาทในการแสดงความเคารพ การขอร้อง การแสดง



ความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การเล่น การพักผ่อนหย่อนใจ ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และปฏิบัติตามประเพณีนิยม และการแก้ไขข้อบกพร่องการปฏิบัติตามจริยธรรม ซึ่งความไม่สอดคล้องนี้อาจเป็นเพราะการเลือกเนื้อหาในการวิเคราะห์เพียงบางส่วน เท่านั้น ไม่ใช่การวิเคราะห์เนื้อหาพระคัมภีร์ทั้งหมด ซึ่งพระคัมภีร์แต่ละเล่มจะมีเนื้อหาหรือจุดเน้นที่แตกต่างกัน รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการเขียนแต่ละเล่มยังมีความแตกต่างกันด้วย นอกจากนั้นคุณธรรม 30 ประการ ถูกเขียนขึ้นโดยกรมศาสนา ซึ่งคนในสังคมส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ จึงมีเนื้อหาจริยธรรมในด้านความเชื่อในแง่ของศาสนา และเขียนขึ้นในบริบทไทย จึงมีลักษณะของความเป็นไทยปรากฏในจริยธรรมนั้น ๆ เช่น มารยาทในการแสดงความเคารพ การขอร้อง การแสดงความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ เป็นต้น และความไม่สอดคล้องนั้นไม่ได้หมายความว่าเนื้อหาจริยธรรมนั้น ๆ ไม่ได้ปรากฏ แต่อาจเป็นเพราะการตีความที่ไม่ชัดเจน หรือปัญหาของการใช้ภาษาในการแปล เนื่องจากภาษามีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย คำหรือวลีที่ใช้ อาจมีปัญหาจากการแปล เช่น คำเดียวกันอาจมีความหมายหลายอย่าง หรือคำที่แตกต่างกัน แต่มีความหมายอย่างเดียวกันก็เป็นได้

ผลจากการวิเคราะห์ความสอดคล้องนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนต้องการที่จะปลูกฝังจริยธรรมให้เกิดขึ้นในชีวิตส่วนตัวของบุคคลก่อน ก่อนที่จะสำแดงจริยธรรมส่วนบุคคลที่มีอยู่ในตนเองนั้นต่อสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม สังคมจะน่าอยู่ สังคมจะเต็มไปด้วยความสุข เพราะบุคคลในสังคมต่างก็มีจริยธรรมในตนเอง นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่าจริยธรรมของชาวฮีบรูในสมัยก่อนที่ใช้ประพจน์ปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันมา ทั้งในด้านจริยธรรมส่วนบุคคล และจริยธรรมต่อสังคม สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี แม้จะผ่านกาลเวลามาช้านานแล้วก็ตาม จริยธรรมนั้นก็ยังสามารถนำมาเป็นแบบในการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้ แม้จะอยู่คนละยุค คนละสมัย คนละวัฒนธรรม คนละชาติ คนละภาษา คนละศาสนาก็ตาม และยังแสดงให้เห็นว่าจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ของคริสต์ศาสนายังมีความคล้ายคลึงกับจริยธรรมของพุทธศาสนาที่สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของพระสุทธีชัย ทีมาโยโก (ยังสุข) (2537) ที่พบว่าคำสอนเรื่องหลักจริยธรรมเป็นหลักคำสอนที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงจริยศาสตร์ของระบบทั้งสองเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันมากในหลักใหญ่ ๆ แต่แตกต่างกันในรายละเอียด หลักคำสอนที่มาจากพระเจ้าหรือจากมนุษย์ล้วนเป็นข้อยึดเหนี่ยวที่ทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่เห็นแก่ตัว นี่คือหัวใจของศาสนาพุทธและคริสต์ศาสนาที่มีส่วนเหมือนกัน แม้ว่าจะแตกต่างกันในรายละเอียดหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ บางประการก็ตาม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Corbin (2002) ที่พบว่า ศีลธรรมส่วนบุคคลและความรับผิดชอบต่อสังคม นั้นเป็นมุมมองที่สำคัญของจริยธรรมคริสเตียน งานวิจัยของ Lin (2007) ที่พบว่า จริยธรรมในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน และสังคม ได้พิสูจน์ให้เห็นว่ามีความถูกต้องในการยึดถือ ความสัมพันธ์นี้จะเอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของศีลธรรมอันดีของสังคม

จากการวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญา ผู้วิจัยได้พบว่า พระคริสตธรรมคัมภีร์มีความเป็นสากลที่สามารถใช้เป็นแนวประพฤติปฏิบัติแก่คนทุกชาติ ทุกภาษาทั่วโลก เป็นหนังสือที่มีคุณค่าทุกยุค ทุกสมัย เพราะนอกจากจะเป็นหนังสือที่ช่วยให้ผู้อ่านรู้จักพระเจ้า และพัฒนาความสัมพันธ์ของเขากับพระเจ้าแล้ว ยังได้สอดแทรกเนื้อหาจริยธรรมที่ครอบคลุมทุกด้านทั้งจริยธรรมส่วนบุคคล และจริยธรรมต่อสังคม เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านได้ศึกษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนให้ดีขึ้น เพื่อเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัย

1. จริยธรรมด้านความยุติธรรม ความมีวาจาสัตย์ เป็นจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญามากที่สุด ซึ่งเป็นจริยธรรมที่จะช่วยให้โลกอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เป็นจริยธรรมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน การที่บุคคลหรือสังคมจะมีความเจริญ

ความสงบสุขส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับจริยธรรมเหล่านี้ ดังนั้นทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้คนในสังคมตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมต่าง ๆ เหล่านี้ให้มากขึ้น

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในโรงเรียนหรือในคริสตจักร สามารถนำจริยธรรมที่ได้จากการวิเคราะห์ไปสอดแทรกในการเรียน การสอน รวมทั้งส่งเสริมและปลูกฝังจริยธรรมที่ดีแก่ผู้เรียน ให้บรรลุลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมส่วนจริยธรรมที่ปรากฏน้อย เช่น การประหยัดคดออม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งจริยธรรมทั้ง 2 ด้านนี้ถือว่าเป็นจริยธรรมที่มีความสำคัญในสังคมปัจจุบันอย่างมากที่จะต้องปลูกฝังในชีวิตของเด็ก ๆ ให้เรียนรู้จักการประหยัดคดออม เพื่ออนาคตในวันข้างหน้า และความมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ให้สามารถอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จึงควรปลูกฝังจริยธรรมเหล่านี้ในชีวิตของเด็ก ๆ ที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

3. เพื่อเป็นการปลูกฝังจริยธรรมให้กับเด็ก ๆ ที่กำลังจะเติบโตขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อาจนำจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ที่ค้นพบจากผลการวิจัยมาเขียนเป็นนิทาน หรือเรื่องสั้นพร้อมภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กให้หันมาอ่านพระคัมภีร์มากขึ้น

4. รวบรวมจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ที่ค้นพบจากผลการวิจัย มาจัดทำเป็นเอกสารหรือหนังสือเผยแพร่ เพื่อจูงใจผู้อ่านให้เกิดความสนใจเนื้อหาในพระคริสตธรรมคัมภีร์มากขึ้น และเพื่อให้ผู้อ่านค้นหาจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น และเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันต่อเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ทั้งภาคพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ และควรเปรียบเทียบกับพระคัมภีร์ฉบับอื่น ๆ ด้วย

2. ควรศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม และพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจริยธรรมในยุคพระบัญญัติ จริยธรรมของผู้เผยพระวจนะ จริยธรรมในยุคพระเยซูคริสต์ และจริยธรรมในยุคอัครทูตว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างอย่างไร

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของคริสเตียนกับจริยธรรมในศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม เป็นต้น

5. ควรนำผลการวิจัยนี้ไปประเมินว่า จริยธรรมที่ปรากฏในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หมวดบทกวีและวรรณกรรมปัญญานี้มีส่วนช่วยในการส่งเสริมจริยธรรมแก่ผู้อ่านมากน้อยเพียงใด